

หลักสูตรฝึกอบรมโครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ

จำนวน 3 ชั่วโมง (กลุ่มที่ 6)

ความเป็นมา

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและการพัฒนาคุณภาพของ ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความรู้ความสามารถของบุคคล เพื่อให้สามารถจัดการกับตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีความสุขตามสภาพและความสงบสุข ความปลอดภัยในสังคม การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีความรู้ เจตคติและทักษะที่ จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข เพื่อให้บุคคลสามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมความพร้อมกับการปรับตัวในอนาคต เช่น สุขภาพกายและใจ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี เป็นต้น

ปัจจุบัน มีการนำสมุนไพรทั้งที่เป็นสมุนไพรเดี่ยวและชนิดที่ปรุงเป็นตำรับยา มาใช้รักษาอาการเจ็บป่วยขึ้น พื้นฐานเพื่อทดแทนยาแผนปัจจุบันอย่างได้ผลลัพท์นางที่ดีอีกทั้ง ยังครอบคลุม อาการเจ็บป่วยได้หลาย ๆ ระบบ เช่น ระบบทางเดินอาหาร ระบบทางเดินหายใจ ระบบผิวหนัง และระบบทางเดินปัสสาวะ เป็นต้น สืบเนื่องจาก ประเทศไทยมีการปลูกพืชสมุนไพรหลากหลายชนิดในทุก ๆ เขตพื้นที่ สมุนไพรบางชนิดหาได้ง่ายและราคาถูก อีกทั้ง ยังผ่านการศึกษาค้นคว้าและวิจัย เพื่อรองรับองค์ความรู้อย่างจริงจังว่า ให้ผลลัพท์ที่ดีในส่วนของ การรักษาอาการ เจ็บป่วย นำมาใช้ได้ง่ายและมีความปลอดภัยต่อสุขภาพประชาชน ซึ่งนับว่าเป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น นับเป็นการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อย่างแท้จริง

ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้าน เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้คนไทยตั้งแต่บรรพบุรุษมี สุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ และสามารถต่อสู้กับโรคภัยต่าง ๆ ได้ แต่ในปัจจุบันภูมิปัญญาการแพทย์อันมีค่าเหล่านี้ได้ ลางเลือนไปกับกาลเวลา ประชาชนต้องพึ่งหมอและโรงพยาบาลมากขึ้น ขาดการดูแลสุขภาพโดยการพึ่งพาตนเอง การแพทย์แผนไทยเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างสุขภาพให้กับคนในชุมชนได้แบบปฐมภูมิ มีความสอดคล้องกับ วิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

หลักการของหลักสูตร

เป็นหลักสูตรที่ให้ความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงสุขภาพดีด้วยสมุนไพรไทย

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ในสุขภาพดีด้วยสมุนไพรไทย
2. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ 80 อยู่ในระดับดี ขึ้นไป

เป้าหมาย

ประชาชนทั่วไปที่สนใจ

1. กลุ่มผู้ไม่มีอาชีพและความสนใจที่ศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ
2. กลุ่มผู้มีการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ

ระยะเวลา

วันที่ 4 มีนาคม 2569

โครงสร้างหลักสูตร

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัด กระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. โครงการ ศึกษาเรียนรู้การใช้ สมุนไพรเพื่อ การดูแลสุขภาพ (กลุ่มที่ 6)	1. เพื่อส่งเสริมการใช้ สมุนไพรในการดูแล สุขภาพ	1. โครงการศึกษาเรียนรู้การใช้ สมุนไพรเพื่อ การดูแลสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนมีทักษะมี ความรู้และเข้าใจ เรื่องการทำ สมุนไพรที่ก่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ ระหว่างชุมชนในสังคม ร่วม คิด ร่วมทำ ร่วมปฏิบัติ	วิทยากรนำเสนอข้อมูล ความสำคัญ ความเป็นมา ในการศึกษาเรียนรู้การใช้ สมุนไพรเพื่อ การดูแล สุขภาพ เพื่อให้ประชาชน มีทักษะมีความรู้และเข้าใจ ในสมุนไพรที่ก่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้	1 ชม.	-
2. โครงการ ศึกษาเรียนรู้การใช้ สมุนไพรเพื่อ การดูแลสุขภาพ (กลุ่มที่ 6)	2. เพื่อให้ประชาชนที่ เข้ารับการอบรมมีการ อนุรักษ์พืชสมุนไพร พื้นบ้านสำหรับใช้ในการ รักษาโรค 3. เพื่อส่งเสริมให้ ประชาชนที่รับการอบรม พื้นฟูภูมิปัญญาและองค์ ความรู้ในการนำสมุนไพร มาใช้ ให้เกิดประโยชน์ มากที่สุด	2. ส่งเสริมให้ประชาชน ในชุมชน รู้จักและใช้สมุนไพร ในครัวเรือน ในการรักษาโรค เบื้องต้น และสามารถ นำ ความรู้ความเข้าใจ ในเรื่อง สมุนไพรและการรณรงค์ให้ ประชาชนในชุมชนปลูก สมุนไพรใช้ในท้องถิ่นในการ ดูแล สุขภาพ	วิทยากรอธิบายเนื้อหา ส่งเสริมการใช้สมุนไพรใน การดูแลสุขภาพเพื่อให้ ประชาชนที่เข้ารับการ อบรมมีการอนุรักษ์พืช สมุนไพรพื้นบ้านสำหรับใช้ ในการรักษาโรคและ ส่งเสริมให้ประชาชนที่รับ การอบรมพื้นฟูภูมิปัญญา และองค์ความรู้ในการนำ สมุนไพรมาใช้ ให้เกิด ประโยชน์มากที่สุด	2 ชม.	-

สื่อการเรียนรู้

1. สื่ออินเทอร์เน็ต
2. วิทยากร
3. แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. เอกสารประกอบการเรียนรู้

การวัดผลประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. ประเมินจากรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการฯ

เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. เวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
2. ผ่านการประเมินทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

หมายเหตุ หน่วยจัดการเรียนรู้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

1. ชื่อโครงการ โครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ (กลุ่มที่ 6)

2. . ความสอดคล้องกับจุดเน้นการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

- ด้านที่ 2 การสร้างโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้

ข้อที่ 2.3 สร้างโอกาสให้คนทุกช่วงวัยเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพ พร้อมพัฒนาทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และทักษะจำเป็นแห่งอนาคต (Future Skill)

- สอดคล้องกับพันธกิจของ สกร.ระดับอำเภอ ข้อที่ 1 จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และยกระดับการศึกษาของประชาชน ให้สามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม และมีสมรรถนะพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่

3. หลักการและเหตุผล

การใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพ เป็นหนึ่งในภูมิปัญญาไทยที่สืบทอดกันมา ซึ่งมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ที่ระบุถึงการใช้พืชพรรณสมุนไพรตั้งแต่สมัยพุทธกาล การนำสมุนไพรมาใช้ได้ทั้งในแง่การนำมารับประทานเป็นอาหาร เช่น การรับประทานพืชผัก หรือนำมาประกอบเป็นอาหาร นอกจากนั้นยังนำมาใช้เป็นยารักษาโรคเวลาเกิดอาการเจ็บป่วย พืชสมุนไพรเป็นสิ่งที่อยู่คู่คนไทยมานับพันปีแต่เมื่อการแพทย์แผนปัจจุบันเริ่มเข้ามามีบทบาทในบ้านเรา ทำให้สรรพคุณและคุณค่าของสมุนไพรไทยอันเป็นที่เรียกได้ว่า “ภูมิปัญญาไทยโบราณ” ก็เริ่มถูกบดบังลงไป และถูกทอดทิ้งไปในที่สุด แต่ความเป็นจริงแล้วคนส่วนใหญ่ก็พอรู้กันบ้างแล้วว่าสมุนไพรไทยเป็นสิ่งที่มีความค่าใช้ประโยชน์ได้จริง และใช้ได้อย่างกว้างขวางแต่เป็นเพราะเราใช้วิธีการรักษาโรคแผนใหม่มานานมากจนวิชาการแพทย์แผนโบราณที่มีสมุนไพรเป็นยาหลักถูกลืมจนต่อไม่ติด ทำให้เยาวชนรุ่นหลัง รู้จักสมุนไพรไทยได้น้อยมากและแทบจะไม่รู้จักเลยทั้ง ๆ ที่สมุนไพรเหล่านั้นอยู่ใกล้ ๆ ตัวเรานี่เอง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนตำบลบุกิตร์จักษ์และใช้สมุนไพรในครัวเรือน ในการรักษาโรคเบื้องต้น และสามารถนำความรู้ความเข้าใจในเรื่องสมุนไพรและ เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนปลูกสมุนไพรใช้ในท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพ

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเมืองกำแพงเพชร จึงได้จัดโครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีทักษะมีความรู้และเข้าใจเรื่องการทำสมุนไพรที่ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมระหว่างชุมชนในสังคม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปฏิบัติในชุมชนต่อไป

4. วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพ
2. เพื่อให้ประชาชนที่เข้ารับการอบรมมีการอนุรักษ์พืชสมุนไพรพื้นบ้านสำหรับใช้ในการรักษาโรค
3. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนที่รับการอบรมฟื้นฟูภูมิปัญญาและองค์ความรู้ในการนำสมุนไพรมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

5.เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

ประชาชน ตำบลในเมือง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จำนวน 6 คน

เชิงคุณภาพ

ประชาชนทั่วไปในเขตตำบลในเมือง อำเภอเมืองกำแพงเพชร ได้รับความรู้ในการใช้สมุนไพรเพื่อดูแลสุขภาพ ได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม

6. ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	ระยะเวลา	งบ ประมาณ
1. รับสมัคร ประชาชนที่ สนใจสมัคร เข้าร่วม โครงการ ศึกษาเรียนรู้ การใช้ สมุนไพร เพื่อการดูแล สุขภาพ (กลุ่มที่ 6)	เพื่อตรวจสอบ ยืนยันความ ต้องการของ กลุ่มเป้าหมาย และทราบ จำนวนผู้สนใจ ในการเข้าร่วม โครงการฯ	ประชาชนตำบลในเมือง จำนวน 6 คน	6 คน	พื้นที่ตำบลในเมือง อำเภอ เมือง จังหวัดกำแพงเพชร	14-15 กุมภาพันธ์ 2569	-
2. ประสาน งาน ผู้เข้าร่วม โครงการฯ เพื่อจัดทำ แผนปฏิบัติ งานตาม โครงการฯ	เพื่อจัดทำ โครงการฯ เสนอ สกร. ระดับอำเภอ เมือง กำแพงเพชร	ประชาชนตำบล ในเมือง จำนวน 6 คน	6 คน	พื้นที่ตำบลในเมือง อำเภอ เมือง จังหวัดกำแพงเพชร	กุมภาพันธ์ 2569	-
3. เสนอ โครงการ ศึกษาเรียนรู้ การใช้ สมุนไพร เพื่อการดูแล สุขภาพ (กลุ่มที่ 6)	เพื่อจัดเตรียม โครงการศึกษา เรียนรู้การ บริหารจัดการ ศึกษาเรียนรู้ การใช้สมุนไพร เพื่อการดูแล สุขภาพ	ครู สกร.	1 คน	สกร.ระดับอำเภอเมือง กำแพงเพชร	มีนาคม 2569	-

4. ดำเนินกิจกรรมตามโครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรรักษาสุขภาพ (กลุ่มที่ 6)	เพื่อจัดกิจกรรมโครงการฯ ตามตารางที่กำหนดไว้	ประชาชนตำบลในเมือง จำนวน 6 คน	6 คน	ห้องสมุดประชาชนจังหวัดกำแพงเพชร ถนนเทศบาล 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร	4 มีนาคม 2569	690.- บาท
5. นิเทศติดตามและประเมินผล	เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค ความคืบหน้า การดำเนินงาน และแนวทางแก้ไข	ครู ศกร.	1 คน	ห้องสมุดประชาชนจังหวัดกำแพงเพชร ถนนเทศบาล 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร	4 มีนาคม 2569	-
6. สรุปผลการดำเนินงานและรายงานผล	เพื่อนำข้อมูลผลการดำเนินงานและเสนอรายงานต่อผู้บริหาร	ครู ศกร.	1 คน	สกร.ระดับอำเภอเมืองกำแพงเพชร	มีนาคม 2569	-

7. งบประมาณ

แผนการใช้จ่ายงบประมาณ โครงการ/กิจกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
 แผนงานยุทธศาสตร์ พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ ผลผลิตผู้รับบริการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
 กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองบดำเนินงาน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง
ด้านการพัฒนาทักษะชีวิต รหัสงบประมาณ 20334332005002000000 กิจกรรมหลัก 20334690003200000
 แหล่งของเงิน 6911200 จำนวนเงิน 690.- บาท (หกร้อยเก้าสิบบาทถ้วน) รายละเอียดดังนี้
 ตำบลในเมือง (กลุ่มที่ 6)

1. ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน 1 คน จำนวน 3 ชั่วโมงๆ ละ 230.-บาท เป็นเงิน 690.-บาท

รวมทั้งสิ้นเป็นเงิน 690.- บาท (หกร้อยเก้าสิบบาทถ้วน)

ขออัญเชิญค่าใช้จ่ายรายการตามที่จ่ายจริง

8. แผนการใช้จ่ายงบประมาณ

กิจกรรมหลัก	ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	ไตรมาสที่ 4
ดำเนินการจัดโครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรรักษาโรคเพื่อการศึกษาเรียนรู้ (กลุ่มที่ 6)	-	690.- บาท	-	-

9. ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวพรทิพย์ โชคเหมาะ ครูศูนย์การเรียนรู้

10. เครือข่าย/ผู้เกี่ยวข้องและความร่วมมือ

1. ภูมิปัญญา สมุนไพร
2. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลในเมือง

11. โครงการที่เกี่ยวข้อง

1. งานจัดการศึกษาตลอดชีวิต
2. โครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

12. ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้เข้าร่วมโครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรรักษาโรคเพื่อการศึกษาเรียนรู้ (กลุ่มที่ 6) ได้รับความรู้ความเข้าใจ เรื่องการใช้สมุนไพรรักษาโรคและสามารถใช้สมุนไพรรักษาโรคได้อย่างปลอดภัย

13. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

13.1 ตัวชี้วัดผลผลิต(Output) ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ความเข้าใจในการใช้สมุนไพรรักษาโรคเพื่อการศึกษาเรียนรู้มากขึ้น

13.2 ตัวชี้วัดผลลัพธ์(Outcome) ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจโครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรรักษาโรคเพื่อการศึกษาเรียนรู้

14. การติดตามและประเมินโครงการ

รายงานสรุปผลการดำเนินการจัดโครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรรักษาโรคเพื่อการศึกษาเรียนรู้ (กลุ่มที่ 6)

ตารางกำหนดการโครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ

วันที่ 4 มีนาคม 2569

ห้องสมุดประชาชนจังหวัดกำแพงเพชรตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร (กลุ่มที่ 6)

วันที่/เวลา	เวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
4 มีนาคม 2569	08.30 น. – 09.00 น.	ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมโครงการฯ	
	09.00 น. – 12.00 น.	รับฟังการบรรยายและฝึกปฏิบัติ จากวิทยากร เรื่อง สุขภาพดีด้วย สมุนไพรไทย	

หมายเหตุ : ตารางนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม